

Chai Ling

Het kleine meisje
van het grote plein

the house of books

Oorspronkelijke titel

A Heart for Freedom

Uitgave

Tyndale House Publishers, Inc.

Copyright © 2011 by Chai Ling

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2012 by The House of Books,
Vianen/Antwerpen

Published by arrangement with Sane Töregård Agency AB

Vertaling

Ed van Eeden

Omslagontwerp

Nanja Toebak

Omslagfoto

HIRES CHIP/GAMMA

Foto auteur

Graham Marley

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

ISBN 978 90 443 3179 0

D/2012/8899/41

NUR 320

www.thehouseofbooks.com

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoudsopgave

Voorwoord	9
Proloog	11
Dochter van China	19
1. Jeugd in de Stad van de Zon	21
2. Kind van de Tijgervader	28
3. ‘Maak mij een uitzonderlijk kind!’	37
4. Moeilijke liefde thuis	45
5. Universiteit van Beijing	57
6. De prijs van liefde	66
7. Een droom en een nachtmerrie	76
8. Feng, de revolutionair	85
9. Beslissing	96
Tiananmenplein 1989	105
10. Nacht op het Xinhua-station	107
11. Zoeken naar Feng	120
12. De begrafenis van Hu Yaobang	125

13. Een nieuw begin	134
14. Het Dong Luan-oordeel	145
15. Geheime ontmoeting	155
16. Hongerstaking	166
17. Solidariteit	178
18. De Grote Golf	186
19. Noodtoestand	196
20. De verdediging van het Tiananmenplein	206
21. Testament	219
22. De laatste barricade	232
Vaarwel Beijing	245
23. Op de vlucht	247
24. China's meest gezochte misdadigers	258
25. Ontsnapping naar Hongkong	267
26. De betekenis van vrijheid	276
27. De Nieuwe Wereld	285
De Amerikaanse droom versus de Chinese realiteit	295
28. Leven na Tiananmen	297
29. Amerikaanse droom	306
30. Cultuurschok	315
31. Ware liefde	324
32. Worsteling met het verleden	335
De vrijheid roept	345
33. Vrijheid vinden	347
34. All Girls Allowed	358
35. Heilige Ruimten	367
36. De duisternis overwinnen (naar het licht lopen)	378
37. Het gezicht van Jezus	389
Noten	397

Voorwoord

OP 27 MEI 1989 WILDE IK getuige zijn van de gebeurtenissen op het Tiananmenplein en mijn ervaringen daar voor het nageslacht vastleggen. Ik voelde dat er een veel diepere reden en zin lag achter wat er gebeurde op Tiananmen, maar tweeëntwintig jaar lang kon ik er geen woorden voor vinden. In 1995 en begin 1996 schreef ik meer dan tweehonderd pagina's van een eerste opzet, maar maakte die niet af. Ik voelde dat er een verhaal en waarheid van onschatbare waarde verteld moest worden, maar in die ruim twintig jaar kon ik de essentie ervan niet benoemen. Het was als een vogel in de lucht – ik kon hem horen fluiten en voelde zijn aanwezigheid en het kloppen van zijn hartje, maar kreeg er geen greep op. Zoals het zonlicht dat op het water schitterde, kreeg ik er geen vat op om het op papier te zetten. Maar al die jaren bleef ik het proberen.

Ik zocht op veel plekken: in de democratie op Capitol Hill en bij de VN; in opleidingen op Princeton en Harvard; in het snelle, stressvolle investeringsbank- en advieswezen; in zelfhulpboeken en seminars over leidinggeven; zelfs in het oprichten van

een internetbedrijf en een nieuw, overheidsonafhankelijk bedrijf. Maar ik vond het antwoord niet dat mijn dorst kon lessen.

Pas op 4 december 2009, toen mijn hart volledig veranderd was, zagen mijn ogen eindelijk de dramatische gebeurtenissen in mijn leven. Voor het eerst leek alles op zijn plek te vallen. Ik zag dat de dorst die ik had het verlangen was naar de vrijheid die God in onze harten heeft gestopt. Alleen als ik God zou leren kennen, zou ik echt kunnen gaan begrijpen wat Zijn unieke doel met mijn leven was. Ik kreeg nieuwe kracht, voelde me beter en kreeg inzicht in mijn perspectief over het verleden van China, de betekenis van de Tiananmenbeweging en in Gods plan voor China, en misschien voor de hele wereld. Ik begreep dat dit geen boek was dat ik alleen kon schrijven; het is eigenlijk een boek dat alleen via mij geschreven kon worden.

Wees sceptisch als u dat wilt. Het enige wat ik erover kan zeggen is dat ik eindelijk in mei 2011 voor het eerst in staat was om volledig te beschrijven wat er in mijn leven is gebeurd. Vroeger voelde ik me gekwetst en verraden door zoveel mensen; nu heeft God me daar grotendeels van genezen. Hij heeft me de kracht gegeven om dit verhaal op te schrijven. Ik hoop dat velen na het lezen van mijn verhaal onze geweldige Schepper leren kennen en door Hem gezegend worden.

De afgelopen tweeëntwintig jaar is er veel geschreven over het Tiananamenplein en sommigen hebben over mij geschreven. Ik heb niet alles gelezen. Dat zou me ook niet lukken, zelfs als ik dat zou willen. Dit boek is mijn verhaal, een verhaal over jeugd, passie, opoffering en overwinning tijdens de zoektocht naar vrijheid en rechtvaardigheid tegen het grote kwaad. En het is het verhaal van de ultieme waarheid die ons bevrijdt.

Proloog

‘DEZE KEER DOEN WE NIET mee!’ zei mijn vader ineens. Klein en boos stond hij op de drempel van mijn huis met zijn hand op de deurknop, klaar om weg te lopen. ‘Twintig jaar geleden,’ zei hij streng, ‘was je jong, dapper en vol hoop. Je had het geluk gehad het te overleven. We hadden het geluk gehad dat we onze halve familie nog hadden. Je weet hoe erg we je moeder en oma missen...’

Hij viel stil en ik bleef stil. In 1990 hadden we zowel mijn moeder als mijn oma verloren en het was nog altijd pijnlijk dat we daar zo weinig over praatten.

Na een drukkende stilte ging mijn vader wat rustiger verder: ‘Het is nu anders. We zijn ouder. We zijn moe. We kunnen dit niet nog een keer... en jij, kun jij dit nog een keer aan? Je bent niet meer jong en naïef. Je bent een echtgenote en een moeder. Als je weer betrokken raakt bij de beweging, na alles wat je hebt meegemaakt, wat voor consequenties zal dat hebben voor ons als familie? Hoeveel pijn zul je over je kinderen afroepen?’

Dit zei mijn vader, de allerbeste vader, die een toegewijde en

goede arts in het Chinese leger was geweest en later aan het hoofd van een ziekenhuis had gestaan en die alles waar hij zijn hele leven voor had gewerkt had opgegeven om bij ons in Amerika te kunnen zijn. Zelfs toen hij al ver in de zeventig was had hij mij, zijn oudste dochter, gesteund midden in de moeilijste periode van ons familieleven. Zonder spijt en zonder klacht. Maar deze keer hield hij zijn poot stijf.

‘Waarom kun je niet zoals je zus en je andere vriendinnen zijn, waarom probeer je geen normaal leven te leiden?’ Pa keek me hoofdschuddend aan en liep naar buiten. Er was een abrupt einde gekomen aan een gezellige zondagsbrunch.

Het enige wat ik had gezegd was dat ik over een paar dagen naar Washington DC zou vliegen. Naar Fang Zheng, een mede-overlevende van het Tiananmenplein, die tijdens de slachting zijn beide benen had verloren en wilde vieren dat hij voor het eerst kon lopen – en dansen – met zijn kunstbenen, die hij in Amerika had gekregen. Ik vond dat mijn vader er een groter probleem van maakte dan nodig was. Maar tegelijkertijd wist ik heel goed dat zijn bezorgdheid niet voor niets was.

‘Wat vind jij, Bob?’ vroeg ik aan mijn man, in de hoop op steun. ‘Moet ik wel of niet naar DC gaan?’ Ik wist dat hij er hetzelfde over kon denken als mijn vader. Hij had de consequenties van mijn betrokkenheid bij de Chinese democratische beweging meegemaakt.

Bob, die naar een spannende zondagse footballwedstrijd keek, reageerde meteen: ‘Tuurlijk moet je gaan. Het wordt vast gezellig.’ Voor mijn man, een typische Amerikaan, is politiek net zo simpel als sport. Je wint of je verliest, maar dood ga je er niet van.

Dat is in China natuurlijk heel anders. Als je daar een gewoon leven wilt leiden, moet je óf een revolutionair óf een gezocht misdadiger worden. En zelfs als je het land verlaat, houdt de vervolging niet op. Onlangs nog heeft mijn vader een ernstige waarschuwing gekregen van een paar Chinese leiders: ‘Als Chai

Ling bij de beweging blijft, dan zal dat serieuze gevolgen hebben voor jullie allemaal,' hadden ze gezegd. 'China is anders nu. We zijn sterker en machtiger. Er kan een heleboel gebeuren...'

Juist wat er niet werd gezegd had veel indruk op mijn vader gemaakt, maar dat is iets wat de normale Amerikaan niet kan begrijpen. Het leven in Amerika is hectisch en stressvol, met veel gedoe over geld, rekeningen en tijdkort. Maar in China staat er veel meer op het spel. Daar kun je je vrijheid en zelfs je leven verliezen als je probeert jezelf te zijn.

In de lente van 1989 bracht de simpele daad van water en brood brengen naar mijn medestudenten op het Tiananmenplein me op de bovenste treden van het monument van de Volkshelden, het centrale punt van de studentenprotesten voor overheidshervormingen en grotere vrijheid. Later, toen de tanks en troepen kwamen, zou ik moeten kiezen tussen leven en geloven. En zou nu, na al die jaren vol zweet en tranen bij het opbouwen van mijn leven in Amerika, een eenvoudig reisje naar Washington DC mijn familie en mijzelf in een nieuw tranendal doen belanden?

Maar hoe kon ik niet gaan? Hoe kon ik opgeven waar we voor stonden? Stel dat dit de taak was die ik tijdens mijn leven moest afmaken?

Op de ochtend van 7 oktober 2009 werd ik vroeg wakker en wist: dit zou de grote dag worden. Nog maar vier maanden daarvoor, op 4 juni, hadden we de twintigste verjaardag van de Tiananmenbeweging gevierd en het bloedbad in Beijing herdacht, vandaag zouden we een grote overwinning in het leven van een van de overlevenden gaan vieren.

Die twintig jaar waren snel voorbijgegaan. Ik voelde me nog altijd dezelfde jonge vrouw die uit China was ontsnapt nadat ze

zich maanden verscholen had gehouden, een van de ‘21 Meest Gezochte’ studentenleiders van het Tiananmenplein, die niet wist of ze het zou overleven. Nu woon ik in de Cradle of Liberty, de Bakermat van de Vrijheid – Boston, Massachusetts – de plek van een ander historisch bloedbad in de strijd voor vrijheid en democratie (hoewel er maar vijf mensen in Boston stierven en honderden of duizenden in Beijing).

Twintig jaar geleden was ik een eenzame immigrante – verbannen – die amper Engels sprak. Nu ben ik moeder van drie jonge kinderen, vrouw van een lieve Amerikaanse echtgenoot en een succesvolle ondernemer met een leuk huis. Misschien is het zelfs te veel, ik ben een boegbeeld van Child for Freedom en een lichtend voorbeeld van de Amerikaanse Droom.

Zelfs in mijn stoutste dromen had ik me niet durven voorstellen dat mijn leven deze kant op zou gaan. Wat ik heb meegemaakt is veel meer dan een plattelandsmeisje uit een vissersdorpje in China ooit zou verwachten. Als ik in een dure club of bij een liefdadigheidsevenement ben, voel ik me vaak niet op mijn plek, alsof ik in een sprookjeswereld leef. Soms vraag ik me af: wie ben ik? Is dit mijn ware bestemming?

Ik nam afscheid van mijn man en mijn meiden en stapte in de taxi die me naar Logan Airport zou brengen. Het licht van de ochtendzon viel op de kleurvolle bladerpracht van de grote eiken die ons huis doen lijken op een oud Engels landhuis. Terwijl we langs de glinsterende rivier de Charles reden, die stroomt langs de ivoorkleurige stenen gebouwen van de Harvard Business School, mijn alma mater, begon de ochtend aan een prachtige dag in New England. Het was koel en helder en de lucht stralend blauw.

In het vliegtuig, geperst tussen twee omvangrijke passagiers, dacht ik na over de tweeëntwintigste viering van het Tiananmenplein. Een artikel in *The Chronicle of Higher Education* had dit het ‘grote vergeten’ genoemd. Slechts een paar studenten in het

huidige China zouden die iconoachtige foto uit 1989 met die eenzame jongeman die voor al die tanks staat nog herkennen. En de meeste Chinezen van middelbare leeftijd willen niet meer over die protestbeweging praten. In een welvarender China vinden ze politiek geen interessant discussiepunt meer of vinden ze het veel relevanter om over hun drukke levens te praten, over opvoeden en hun werk. Ik was daarin diep teleurgesteld.

Daarom was vandaag zo speciaal. Omdat de rest van de wereld Tiananmen probeert te vergeten, zijn er nog maar een paar die het wenselijk te herdenken. Daarom was het zo belangrijk voor me om naar Fang Zheng te gaan, om zijn geweldige overwinning te zien en te vieren, en om de mensen te bedanken die het goede blijven doen door de onderdrukten liefde en steun te geven. Ik hoorde nog steeds de stem van mijn vader in mijn hoofd. Ik wilde dat ik hem duidelijk kon maken dat ik het goede deed, vooral omdat de rest van de wereld stil bleef. Als ik bang werd en onder de druk zou bezwijken, dan zou ik ontkennen wie ik was.

Misschien overdrijft pa een beetje. Misschien beeld ik me dingen in.

De buikpijn kwam weer op. Wat vond ik dit soort ruzies vervelend! Hoe zou het zijn om te leven als ieder ander, om nooit last te hebben van dit soort pijn of van mentale angst?

Op het gebrom van de vliegtuigmotoren doezelde ik weg en viel ten slotte in slaap.

Toen ik weer wakker werd, had ik het ontzettend benauwd. Alsof iemand me aan het wurgen was. Ik deed mijn mond zo breed mogelijk open, maar kreeg geen adem. Ik had amper gevoel in mijn armen en benen. Als dit geen sterven was, dan zou ik niet weten waar sterven op leek. Ik probeerde te gillen, maar kwam niet boven het vliegtuiggeluid uit. De twee reuzen aan weerskanten van me moeten me zeker hebben horen gillen, maar om de een of andere reden keken ze alleen maar recht

voor zich uit, alsof ik gek was, en zij het het beste vonden om net te doen alsof ik niet bestond.

Ten slotte tikte ik mijn linkerbuur op diens arm, hij zat het dichtst bij het gangpad. 'Ik krijg geen adem,' zei ik. 'Wilt u alstublieft iemand roepen?'

Een paar minuten later kwam er een stewardess, die me meenam naar de voorkant van het vliegtuig. Ze gaf me een beker tje water en een zak om in te blazen, waarna het een beetje beter ging. Ik moet lijkbleek zijn geweest. Een arts die toevallig ook in het vliegtuig zat, keek me na en stelde een aantal vragen.

'Je hebt een aanval gehad,' vertelde hij me. 'Ben je bang? Of zenuwachtig?'

'Volgens mij niet,' zei ik wat beduusd. Ik had nog nooit op deze manier op emoties gereageerd. Zelfs niet op het hoogtepunt van de Tiananmen crisis of tijdens mijn geheime ontsnapping.

'Waarschijnlijk heb je een angstaanval gehad. Drink nog wat water. Dan ga je je wel beter voelen.' Verder zei hij dat ik na de landing contact moest opnemen met mijn huisarts en toen liep hij weer terug naar zijn plaats.

Angstaanval? Ik geloofde er niets van. Ik wist niet of datgene wat er in mijn onbewuste gebeurde zo'n sterke lichamelijke reactie kon opwekken. Op deze feestdag botsten mijn verleden en mijn toekomst keihard op elkaar.

Abraham beklom de berg om zijn geliefde zoon te offeren, maar ik voelde me alsof ik voor de tweede keer de berg beklom om nog een keer met de angst geconfronteerd te worden dat ik bijna alles wat me dierbaar was zou verliezen. De eerste keer dat dat gebeurde was in de laatste uren op het Tiananmenplein, toen de tanks en soldaten het plein bestormden. Destijds waren we jong, gepassioneerd en hadden we de grote droom om China te hervormen. En hoewel onze dromen in duigen waren en mijn hart was gebroken, waren onze levens gespaard. Net als

het leven van de zoon van Abraham. Maar nu had ikzelf kinderen. Prachtige, onschuldige kinderen, die niets wisten van het wrede kwaad. Hoe kon ik me bij een gevecht aansluiten dat niet gewonnen kon worden? Hoe kon ik mijn grootste schat op aarde daaraan opofferen? Wie was ik, een gewoon mens, om te willen vechten tegen een machtig regime met gigantische voorraden en netwerken, tegen een wereld die de situatie in China leek te zijn vergeten, of niet kende. Ik voelde dat de wind uit mijn zeilen wegviel. Ik kon niet meer vooruit, maar ook niet achteruit. Ik zat vast in een oceaan van angst.

Een jaar later, in de zomer van 2010, nam ik dezelfde vlucht van Boston naar DC, deze keer vanwege de oprichting van de beweging All Girls Allowed. Het doel ervan is om een einde te maken aan de Chinese éénkindpolitiek en aan de grootste systematische vrouwen- en meisjesuitroeiing ter wereld, een misdaad tegen de menselijkheid die al meer dan vierhonderd miljoen onschuldige levens heeft geëist. Deze strijd lijkt zo veel moeilijker dan die van Tiananmen, maar toch ben ik niet bang of onzeker. Mijn leven is echt gevuld met vrede en ik ben blij en lach veel.

Als iemand me in 2009 had verteld dat mijn paniekaanval het begin was van een prachtig hoofdstuk van mijn lange, zware, maar ook prachtige reis, of dat kort na mijn terugkomst in Boston God in mijn leven zou komen en me zou leiden naar de top van een hoge berg, van waaraf ik met nieuw inzicht kon neerkijken op het kronkelpad van mijn leven, dan had ik dat niet geloofd. U vast ook niet. Dit boek, dat ooit begon als een gewone biografie voor mijn in Amerika geboren kinderen over hun moeders reis naar de vrijheid, is uitgegroeid tot de drieste hoop om vast te leggen en te onthullen wat misschien altijd al

Gods bedoeling was: om China te bevrijden en de meisjes en vrouwen te bevrijden die overal ter wereld onderdrukt worden. Maar voor u dat kunt geloven, zullen we met het begin van die reis moeten beginnen...

Dochter van China